Ar pascha wisuschehliga augsta Keisara wehleschanu.

Maksa ar peesuhtischanu par pasti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
bes Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Maksa bes peesuhtischanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
bes Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

36. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedeku.

Mahjas Weesis teek isdots sestdeenâm no plkst. 8 sahkot.

Maksa par sludinaschanu: par weenas slejas smalku rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, maksa 8 kap.

Redakzija un ekspedizija Rigâ, Ernst Plates grahmatu- un bilschu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera basnizas.

№ 49. Sestdeen, 7. dezembrî. 1891.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pasteller un sludinajumus nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ pee Petera basnizas.** Bes tam Mahjas Weesi war wehl pastellet bes baudſ peenemschanas weetâm Peterburgas un Jelgawas Ahrrigâ, wehl zitâs pilsehtâs, kâ: **Jehsis:** B. Peterson un Grahwel kgu pahrdotawâs; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin kgu grahmatu pahrdotawâs; **Walmeerâ:** E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrdotawâ; **Rujenê:** J. Alksne kga grahm. pahrdotawâ; **Laudonâ:** pee grahm. sehjeja Karl Gruhsin kga; **Jaunselgawâ:** A. Schwabe kga grahm. pahrdotawâ; **Jelgawâ:** Besthorn kga grahm. pahrdotawâ, Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; **Bauskâ:** Beckmann kga grahm. pahrdotawâ; **Kuldigâ:** Besthorn kga grahmatu pahrdotawâ; **Talsôs:** H. Tow kga grahmatu pahrdotawâ un bibliotekâ un Wolontschewski kga grahmatu pahrdotawâ. Tad wehl „Mahjas Weesi" war apstellet pee faweem zeen. draudses mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skrihwereem, kurus mihlî lubdsu, tahdas apstelleschanas laipni peenemt.

Manâ grahmatu- un bilschu-drukatawâ, burtu leetuwê un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ Rigâ, pee Petera basnizas, kâ ari wisâs zitâs leelakâs grahmatu pahrdotawâs, dabujama schahda grahmata:

Padoma-dewejs
ik katram,
kâ japalidſ nejauschâs dsihwibas breesmâs.
Sarakstijis Popes ârsts
Dr. med. Hermann Meyers.
Ar 8 bildem.
Maksâ 20 kap.
Ernsts Plates.

Kahdi wahrdi par grahmatu weschanu.

Kahrtiba ustur pasauli! saka wezu weza paruna. Ar scho isteikumu grib norahdit, ka katrâ leetâ un weetâ wajaga sinamas kahrtibas. Jo tàpat kà mihkais Deews pasauli lihdſ ar neskaitamàm swaigsnem ir radijis un wehl scho baltdeen ustur pehz zeeteem, negrosameem likumeem, tàpat ari zilwekam top atgahdinats, lai winsch wisas sawas leetas tura sinamâ kahrtibâ. Zilwekam daba, wisa no mihtà Deewa raditâ pasaule, war katrâ laikâ deret par apbrihnojamu, neisprotamu preekschsihmi. Dabâ noteek wiss uſ tik smalkeem likumeem, sche katra leetina ir tik smalki aprehkinata, ka to zilweks saweem peezeem prahteem newar ne sajègt!

Tà tad zeeta, sinama kahrtiba katrâ weetâ un leetâ ir nepeezeeschama wajadsiba. Zilweks, kas sawôs darbôs, sawâ dsihwê neturas pee zeeteem dsihwes pamateem, ir kà needre, ko katrs wehjinsch loka uſ wisàm pusem; uſ schahdu zilweku maſ war paſautees!

Schoreis apluhkosim tuwaki kahdu kahrtibas likumu, ko sauz par grahmatu weschanu. Grahmatas west, nosihmê, ka kahds saraksta grahmatâ wisus sawus eenehmumus un isdewumus, sawu mantu, sawus paradneekus, kà ari tos, kam winsch palizis paradâ, tà ka winsch katrâ brihdî, grahmatu usschkihris, skaidri redſ, kà ar wisu wina saimneezibu stahw.

Bes grahmatu weschanas zilweks grahbstas kà pa tumsu un tumsâ war koti malditees! Tadèl grahmatas buhtu jawed katram zilwekam, zik masa wina saimneeziba ari nebuhtu!

Par grahmatu weschanu un tahs swarigumu kahds tautas saimneeks pasneedſ sekoschus praktiskos padomus.

Deemschèl atrodas wehl loti daudſ zilweku, kas grahmatu weschanu tura par kaut ko loti gruhtu jeb par tahdu, kas gluschi newajadsiga: bet te wini noschehlojami maldas!

Grahmatu weschana naw nebùt gruhta, turpretim no wisleelakâ swara katrâ saimneezibâ, kà ari katrâ weikalâ, kas grib, ka lai tas netaptu wadits palaidnigi, bet kahrtigi.

No grahmatu weschanas zelas tas swehtigums, ka es katrâ laikâ waru redset, par ko es esmu isdewis to naudu, ko eenehmu, tahs israhda, ka man nauda naw wis suduse, bet ka es to esmu pateesi isdewis, lai apmeerinatu sawas weseligàs wajadsibas. Sche man wajaga to wahrdinu „weseligas" pastrihpot un kas sem weseligàm wajadsibam saprotams, to katrs wislabaki pats issinàs, scho jautajumu nopeetni pahrdomadams. Nauda, kuru weeglprahtigi esmu isschkehrdis, man agraki jeb wehlaki sirdsapsinu nomàks.

Kahrtiga grahmatu weschana man tahlak rahda, par ko par daudſ naudas esmu isdewis un kur, sapr.htigi rihkodamees, wareju peetaupit; grahmatu weschana man gaischi rahda, waj mana saimneezibas buhschana labojas jeb top wahjaka, waj mani isdewumi stahw pareisâ samehrâ ar eenehmumeem, waj mans saimneeziski-ekonomiskais zilweks ir wesels.

Scho wisu panahku, ja sew eerihkoju grahmatu sekoschâ kahrtibâ un proti, es kurâ katrâ deenâ ar to waru eesâkt.

Par wispahreju peemehru nemsim kahdu rakstwedi. Winsch wispirms, saskaita sawu naudu, bet winsch war ari usnemt sarakstâ wisu to, zik winam mehbelu, drehbju, meesas drahnu u. t. t.

Lai peemèrs isnahktu weenkahrschaks, mehs apmeerinasimees ar pirmejo.

Eenehmumi.				Isdewumi.			
Janw.		R.	K.	Janw		R.	K.
1.	Skaidrâ naudâ .	3	20	1.	Ustura un dsihwoklis	15	—
2.	Mehnescha alga .	25	—	3.	Drehbneekam, nomakfas daka . .	5	—
13.	Darbi mahjâ, noraksti u. t. t. .	5	50	4.	2 kruhses alus . .	—	10
24.	Pahrdotas wezas leetas	2	—	6.	1 pasta marka . .	—	07
				9.	Daschadi isdewumi	1	30
				13.	Sahbaki pasoleti .	1	10
				17.	Teatris un alus .	—	60
				21.	Papirs un spalwas	—	30
						23	47
					kafê atrodas	11	81
						35	28
					truhtsi	—	42
		35	70			35	70

Kahds nolùks nu ir schahdai eerakstischanai grahmutâ? Domaju, tas katram azis atdursees. Tas, kas grahmatu wed, skaidri no tam redſ, kur wina nauda palikuse, par ko winsch to isdewis, waj winsch to derigeem noluhkeem patehrejis, jeb waj winsch pahri par saweem apstakteem dsihwojis, jeb waj saprahtigi sawu mahjas buhschanu wadijis; winsch eeradinajas pee kahrtibas naudas leetâs un — kahrtiba ustura pasauli!

Zik beeschi dascham neatgadas, ka ar sawu naudu ir galâ un to nemaſ nespèj saprast un galwu kratidams jautà: kur gan mana nauda palikuse?! Redſ, ja tu buhtu grahmatu wedis, tad tu to sinatu, tad tu redsetu, kà tà sauzamee masee isdewumi sakrahjas, lihdſ zik nepatihkamam augstumam wini peeaug, ja tos zeeti neusrauga. „Waj nu tu pahrwaldi naudu, un to tu tikai tad wari, ja tu mahzees ar to apeetees, jeb nauda tewi pahrwaldis, tapsi tahs wehrgs un nekad neiskulsees is naudas kesam ahrâ."

Wed katru deenu grahmatu un tu redsesi, zik jautri tew nedelas jeb mehnescha galâ buhs ap duhschu, ja redsesi, ka esi dsihwojis sapratigi, ka ne-esi wairak isdewis, nekà nopelnijis, ka tu pat drusku esi

„Mahjas Weesis" lihdſ ar „Peelikumu"

sawu 37. gada-gahjumu nahkoschâ 1892. gadâ sahkdams, isnahks wehdâ paschâ leelumâ, un pasneegs sawâ weegli saprotamâ walodâ wajadsigàs sinas un pahrspreedumus, pamahzidamus stahstus un padomus, gudribas graudinus un jautribas seedinus.

„Mahjas Weesis" maksâ:

Ar peesuhtischanu par pasti:
Ar Peelikumu par gadu . 2 rbl. 75 kap.
Bes „ „ „ . 2 „ — „
Ar „ „ pusgadu 1 „ 40 „
Bes „ „ „ . 1 „ — „

Bes peesuhtischanas:
Ar Peelikumu par gadu . 1 rbl. 75 kap.
Bes „ „ „ . 1 „ — „
Ar „ „ pusgadu — „ 90 „
Bes „ „ „ — „ 55 „

„Mahjas Weesa" apstelleschanas teek pretim nemtas schahdâs weetâs:

Rigâ: manâ drukatawâ un Latweeschu grahm.-bodê pee Petera basnizas.
Peterburgas Ahr-Rigâ: Puhzischu Gedert kga grahm.-bodê Terbatas eelâ. Jagodkin kga bodê pee leelâ pumpja.
Pahrdaugawâ: Altberg k. grahmatu-bodê Jelgawas Ahr-Rigâ leelâ eelâ Nr. 11 un pee A. Reekstin kga, Slokas eelâ Nr. 41.
Ilgezeemâ: Modin kga pahrdotawâs.
Jehsis: tirgotaja Boris Peterson kga bodê.
Walmeerâ: E. G. Trey un dehla kgu grahmatu-bodê.
Walkâ: M. Rudolff un Paulin kgu grahmatu-bodês.
Rujenê: J. Alksne kga grahmatu-bodê.
Limbaschôs: D. Uhder kga bodê.
Salazgrihwâ: J Stakmann kga grahmatu pahrdotawâ.
Jelgawâ: H. Allunan, Besthorn un Jeger kgu grahmatu-bodês.
Bauskâ: H. Allunan kga grahmatu-bodê.
Kuldigâ: Besthorn kga grahmatu-bodê.
Wentspilî: Antmann kga grahmatu-bodê.
Talsôs: H. Tow kga grahmatu-bodê un bibliotekâ.
Nurmuischâ: Papasta skrihwera pakigs J. Mey kgs.

Tad wehl „Mahjas Weesi" war apstellet pee saweem zeen. draudses mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skrihwereem, kurus mihlî lubdsu, tahdas apstelleschanas laipni peenemt.

Pirmajam numuram ees lihdſ kà dahwana glihts seenas-kalendaris.

Ihpaschneeks un isdewejs: **Ernst Plates.**
Atbildoschais redaktors: **Dr. phil. Arnold Plates.**

Daschadi raksti.

Kasas peens kà derigs lihdseklis behrnu ehdinaschanai.

Frantschu tautas leelisklà mirstiba ir greesusi uſ sewi wispahreju wehribu. Slawenakee Frantschu mahzitee wihri nodarbojàs ar schahs nelaimes zehlonu ispehtischanu. No scheem wihreem nu ir atsits, ka schihs nelaimes galwenakais zehlons ir leelisklà jaunpeedsimuschu behrninu mirstiba, kura daschôs apgabalôs sneedsas pat lihdſ 70%. Schis jautajums tapa wispusigi apspreests Parisê noturetâ pasaules weselibas kongresâ 1889. g. Schai kongresâ Frantschu ahrsts Morisſ (Morisset) sneedſ padomus par sihdamu behrnu ehdinaschanu, kurus ari pee mums daudseem deretu eewehrot.

Winsch saka, ka droschakais lihdseklis leelisklàs behrnu mirstibas masinaschanai esot kasas peens, kursch jadodot gows peena weetà, ja mahtei schahda, jeb tahda eemesla dehl nebuhtu eespehjams behrninu ehdinat ar sawu peenu. Bet netik ween mahksligi ehdinamee behrni tapschot glahbti, bet ari tee, kurus nabadsigas un pastahwigi darbâ esoschàs mahtes nodod behrnu sihditajam (emmam). Ir gruhti eedomatees, ka behrna sihditaja, kura tatschu tàpat mahte, kà wisas zitas, spehtu sawas paschas behrnu pawisam aismirst. Pats par sewi saprotams, ka wina ari sawu behrninu lihdſ ar audsekni sihdis, bet par to schim pehdejam nereti buhs jagul un jakleedſ ar tukschu wehderu un, ja daudſ, tad japeeteek ar kaut kahdu nederigu sihschanu. Pret scho launumu nepalidsês ne ahrstu, ne polizijas pahrraudsiba, lai tee katru behrninu apmekletu waj 5 reises deenâ. Protams, ka ari schahdôs atgadijumôs kasa ir ta glahbeja, jo tai ir eespehjams paehdinat diwus behrnus reisê. Kasas peens, raugotees uſ ta ihpaschibam, atrodas starp gows un seeweeschu peenu: tas satur wairak barojoschu weelu, kà gows peens un daudſ ahtraki top behrna kungi sagremots; tas satur masak uhdens, kà seeweeschu peens, bet toteesi tani ir atkal wairak zeetu weelu un sahlu, kas eewehrojami weizina pareisu sobu augschanu. Zukura truhkumu kasas peenâ war nowèrst peeleekot pee kasas baribai drusku beeschu. Ari kasas peena daudsums nemainas, neraugotees ne uſ nabadsibu, ne uſ slimibam, ne uſ zitàm kahdàm likstam, kuras nereti ir par leelu postu jau tà pa leelakai daļai panihkuschajeem audsekneem. Tà tad kasa schahdôs atgadijumôs ir ihstà labdare, tà ka nereti pat ahrsti eeteiz kasu sihditajas weetâ. Kasas ustureschana ari ir koti lehta, ne dahrgaka par branga sehtas suna ustureschanu. Kasu pirkot, wajaga iswehletees baltu un bes rageem; schi slaka ir lehna; winas peenam ir laba garscha un tas ir bes smakas; ari pupi ir koti labi. Kasas pahrteek no daschadàm sahlem un nekahdi nahwigi stahdi naw kaitigi winas peenam. Pasihdit behrnu war tà: winu peenes pee kasas un paleek winai apakschâ, pee kam wajag kasu turet jeb peeseet pee bahrsdas; ar labo roku tura behrna galwinu, bet ar kreiso eebàsch wina mutê pupi un weegli speesch. Rokas un pupus preeksch katrreisejas ehdinaschanas wajag peenahzigi nomasgat. Pehz 2—3 reisem kasa peerod pee schahdas sihdischanas un stahw pilnigi meerigi. Tai atgadijumâ, ja schahda sihdischana weena jeb otra eemesla dehl buhtu ne-isdarama, war kasu slaukt katru reis, kad behrnu grib sihdit (pehz katràm 2 jeb 3 stundam). Schahdâ kahrtâ behrns katrreis dabùs nesamaitatu peenu, t. i. tahdâ pat labumâ, kà winsch to issisch mahtes kruhtim. Turklàt schahdai baroschanai ir wehl weens swarigs labums: top nowehrsta daschadu slimibu (dilona, sifilisa) pahreeschana no sihditajas uſ behrnu un otradi. Ari schahdôs atgadijumôs kasa israhdas, kà koti derigs lopinsch, pirmkàrt, wina koti reti soslimst ar minetàm slimibam un tà tad ari behrnam no winas nedraud nekahdas breesmas: un otrkàrt — wina war wehl pat deret par saslimuscha behrna ahrsti: wajag tikai pee winas baribas peebèrt wajadsigo daudsumu sahlu un winas peens, behrnu barodams, turklàt wehl isahrstès no minetàm slimibam.

—p—

Kà Wilandes pilsehta sawu wahrdu dabuja.

Wilandes pilsehta stahw dabas bagatâ widû, swehtita no leeleem mescheem un bagatàm pkawam. Daschâ sinâ Wilandeeschi pahraki par Latweescheem, ihpaschi bischkopibas sinâ naw smahdejami. Bet ihsi pee leetas, kà tas wahrds „Wilande" zehlees no pat wezeem laikeem. Wisagraki, preeksch Wahzu eenahkschanas un Wahzu waldibas laikeem, jau tur atradàs meestinsch no semkopjeem, sirgu un lopu audsinatajeem. Ari swejneeki un medneeki netruhka. Wini nosauza scho meestinu, kà ari wisu apgabalu ar wahrdu „Wilka maa", t. i. labibas jeb maises seme. Sweschas tautas eenahkdamas un Igaunus apkaudamas, zehla ari jaunu wahrdu schim zeemam un apgabalam, kur ari eegrosija pilsehtas teesu un waldibas weetas. Scheem nepatika tas mihkstais Igaunu „Wilka" wahrds, kà ari rupjais „maa", kuru nosauza par gowju walodas wahrdu. Wahzeeschi pehz sawas gribas eezehla to wahrdu „Felin", bet Igauneem atkal tas reeba. Wahzi „Felines" wahrdu eerakstija wisàs grahmatàs un to pasludinaja weenmèr Igaunu preekschâ. Naids pastahweja wairak gadus starp Wahzeem un Igauneem, kamèr tak weens atradàs, kas panehmàs leelo naidu isschkirt neeziga wahrda dehl. Winsch sasauza wisus Igaunus un Wahzus kopâ un dalija wahrdu uſ pusem, tahdejadi: Ja nu Igauni sauz „Wilk maa", tad Igauni patur no ta pusi „Wilk", un Wahzi leek otru pusi pehz sawas walodas „land", t. i. seme, klaht. Nu isnahza kopots wahrds, puse igauniski un puse wahziski: „Wilkland". Ar to duhschigee Igauni-apmeerinajàs, ka nepasaudejuschi sawas dahrgàs maises semites wahrdu. Ar laiku, kad ruhpneeziba un ziwilisazija isplehta sawus spahrnus pahr Wilandes pilsehtu, to wairs nesauza „Wilkland", bet drusku lepnoki: Willand jeb Wilande. Kamèr Igauni staigàs sawôs tumschisilôs swahrkôs, tamèr winu ausis skanès maises semites wahrds „Wiland", lai gan netik skaidri, bet tak wineem saprotams un weegli issauzams.

Gajzemneeks.

Parunas.

Stelpeeschôs salasitas.

Apalsch kà grunduls.
Lokans kà pihkstuls.
Balts kà ahbele.
Nagi kà kakim.
Nagi kà wanagam.
Azis kà kakim.
Lischkè kà schagata.
Puksch kà esis.
Kukas kà pliks pa nahtram.
Lehkà kà zirzens pa pelneem.
Grahbstas kà slihkons.
Bailigs kà sakis, nebehdigs kà kakis.
Kriht kà kakis uſ kahjam.
Turas kà kakis uſ ledus.
Taisns kà lihkais koks.

Ansipa Martins.

eetaupijis. Ar to tu leez pamatu ne tikai tawas saimneezibas buhschanas pahrlaboschanai, bet ari pamatu tawai paschzeenibai, meerigumam ar sewi paschu.

Un ja tu pirmâ laikâ ari peemirstu, daschus isdewumus eerakstit, tad tadèl neatbaidees, eerakstì scho summu kà istruhkumu starp isdewumeem sawâ grahmatâ un zaur to isdari lihdsswaru tanì starp eenehmumeem un isdewumeem. Bet lai tas tew nahkotnê atkal negaditos, tad turi sawu isdewumu grahmatu tahdâ weetâ, uf kureeni tawas azis wisbeeschaki mehds raudsitees. Tikai tahdâ zelâ tew buhs eespehjams eewest kahrtibu tawâ saimneekoschanâ un lihds ar to likt pamatu saimneeziskai patstahwibai. Kas tew saka, ka tu wari tapt bagats, nestrahdadams un netaupidams, tas ir melkulis jeb krahpneeks. Un lai tu redsetu, kur wari eesàkt taupit, tam noluhkam tew wajaga west grahmatu.

Domaju, ka zeen. lasitaju buhschu pahrleezinajis, ka grahmatu weschana ir weegla, bet to teesu no daudz leelaka labuma.

Tagad wehl ihsumâ peewedischu kahdu atgadijumu ij praktiskas dsihwes, no kura tàpat redsams, zik leels swars ir grahmatu weschanai.

Maisneeks Schmidts un kurwju taisitajs Schulzs stahw abi weikala sakarâ. Pirmejais atwer pehdejam konto, t. i. eerihko grahmatu, kas tà isskatas:

Kurwju taisitajam Schulz kgm.

Debet.				Kredit.			
Janw.		R.	K.	Janw.		R.	K.
	Saldo	30	16	7.	1 behrnu rati	11	—
3.	3 maises . . .	—	45	20.	1 kurwis . . .	1	50
7.	zepumi	—	55				
11.	3 maises . . .	—	45				
15.	zepnui	—	50				
17.	2 maises . . .	—	60				
21.	„	—	45				
24.	„	—	60				
28.	„	—	45				
		34	21			12	50

Tà tad kurwju taisitajs Schulzs ir paradâ maisneekam Schmidtam 21 rbl. 71 kap. Ja Schulzs maksà, tad Schmidts eeraksta tos 21 rbl. 71 kap. tanì pusê, kur stahw „kredit" un scho konto noslèdz. Ja turpmak schee abi kungi grib palikt weikala sakarâ, tad rehkins jasàk rakstit grahmatâ no jauna.

Bet ja Schulzs maksatu tikai kahdu balu, teiksim 10 rbl., tad tee jaeeraksta tanì pusê, kur stahw „kredit" un, lai scho konto pusgada galâ waretu noslègt, tad atlikumu pahrwed uf jauno pusgadu; schinì atgadijumâ tà tad buhtu 11 rbl. 71 kap. kà saldo no jauna eerakstami.

Sarehkinuma kahrtiga noslehgschana ir tanì atgadijumâ no leela swara, ka, ja kurwju taisitajs Schulzs kristu bankrotê, maisneekam Schmidtam, konto nenoslehdsot, jasamaksà konkursa pahrwaldei wina pilniga parada summa, turpretim par sawu prasijumu dabûs tikai tikdaudz, zik katram paradu prasitajam no wisas konkursâ krituschà mantibas pehz prozentem peekrit. Tà tad, man, teiksim, buhtu jamaksa 110 rbl., turpretim jadabu 150 rbl. un ja nu es scho konto neesmu noslehdsis, tad, konkursa gadijumâ, man tuhlit jasamaksà 110 rbl., turpretim, laimigâ atgadijumâ, es no saweem 150 rbl. dabuschu warbût tikai 20 proz. = 30 rbl.

Tà tad wed grahmatu un norehkinees!

Grahmatu eerihkoschana, kà zeen. lasitaji redsejuschi, ir loti weenkahrscha. Sweschwahrdi nosihmê: debet = paradi, kredit = prasijumi, saldo = atlikums.

Tà tad wajaga nopeetni sahkt mehginat un swehtibas netrùks! A—eets.

Par lopu audsinaschanu.

Pec C. Jordana no Austriņa.

I.

1) Lopkopibas nepeezeeschamais swars un tahs derigums.

Semkopiba ir pateesi zilwezes usturas un bagatibas awots, — tomèr semkopiba newar weena ween, bes lopkopibas, pastahwet. Muhsu mahte, seme, grib to, ka lai mehs winu peenahzigi eestrahdajam, apkopjam un apmehslojam. — Salais meschs, kuplee lapu- un skuju koki, treknàs tehrzes, sahlainas ganibas, pukainàs plawas, bagati noauguschi lauki, — tas wiss rahda un grib, ka lai mehs to raschojumus pahrwehrscham avglus nesoschôs mehslôs. Un to mehs tik spehjam aissneegt zaur uszihtigu un sekmigu lopkopibu. Gan teesa, ka swarigakais usturas awots ir semkopiba, bet tomèr kreetna saimneeziba newar pastahwet — bez lopkopibas.

Lopkopiba ihsti eeteizama tahdeem semkopjeem, kam labas, sahlainas ganibas un treknas, pukainas plawas, kam attahlu tirdsneezibas eetaises un tapèz seena un graudu pahrdoschana ir apgrùhtinata, jo raschojumu transporteschana tahdeem isnàk par dahrgu, teem labak deretu nodarbotees wairak ar kaujamo lopu audsinaschanu un baroschanu, zaur ko, zerams, daudz wairak buhtu eespehjams pelnit. Turpretim ar peena un seera saimneezibu der wairak nodarbotees tirdsneezibu un pilsehtu tuwumneekeem.

Ihsti seemelu puses eemihtneekeem ar nopeetnibu jaluhkojas uf lopkopibu, tapèz, ka seme sche daudz wairak grib mehslojuma, nekà deenwidneekeem. Dahrgus sirgus, mihkstus smalkus lakatus spehj tik muischneeki un bagati nopirkt un usturet, bet gaka, sweests, peens un seers der tikpat bagatam, kà nabagam.

2) Par kahrtigu lopu skaita tureschanu, pehz baribas lihdsekku eespehjas.

Lai zaur lopkopibu eenehmumi un newis saudejumi rastos, pirms jaskatas uf to, ka katrs semkopis tura tikai tik daudz lopu, kà tam pareizi eespehjams seenu un salmus pahrwèrst spehzigôs mehslôs. Pakajams ir tahds saimneeks, kas tura masak lopu, nekà wina seemas bariba un wasaras ganiba tam atkauj. Zaur schahdu rihkoschanos wina tihrums saudè augkus nesoschos mehslus un eenahkums no lop- un semkopibas eewehrojami masinajas. Turpretim prahtigs semkopis neturès ari wairak lopu, kà to tam baribas lihdsekli atkauj, jo zaur to zeltos pee wina lopeem, peena un semes eewehrojami saudejumi. Reti gan wehl tagad atradisam, kur samehram ar baribas lihdsekleem buhtu wajadsigais lopu skaits un tihruma platums. Rudenôs weenmèr war dsirdet sakam: „Man lopeem baribas truhkst." Peeminetàs neweenadibas wiswirak tagad wehl atradisam pee masgruntneekeem. Pee peeauguschas gows ustureschanas seemâ — rehkinot 200 deenas, — wajadsigs 10 birkawu ehdamo un kaisamo salmu un 8 birkawi seena. Seena mehs wairak nedrihkstam leetot, jo mums ari jaskatas uf wateneekeem, teleneem, aitam un sirgeem.

3) Par lopu labibas pawairoschanu.

Daudz masgruntneekeem truhkst seena, salmu un ganibas. Lai schos truhkumus nowehrstu, ir jaisleeto ziti lihdsekli. Pee leelgruntneekeem tas ir otradi. Pehdejee schaî sinâ mums der par preeksch-sihmi. Mums, masgruntneekeem, ir jausax atmatas, japeenem no mescha semes jauni tihrumi, japèrk mahksligi mehsli un seme wismasakais jaeerihko uf seschi lauki, lai ik gadus buhtu eespehjams weenu lauku ar ahbolinu waj wihkeem apsèt. Ij plawam kruhmi jaiszèrt un, kur wajadsigs, grahwji jarok. Pawasarôs jaluhko uf to, ka kur tik mas spehjams, plawas teek pahrpluhdinatas, tehrzes tihritas u. t. t. Jo eeteizama bariba ir preeksch lopkopibas kartupeli, milsu burkani, runkahli, kahposti un swihkli, uf kuru audsinaschanu nopeetni katram lopkopejam jaluhkojas.

No eekschsemes.

a) **Waldibas leetas.**

Jautajums par zelu ministerijas eezirknu jaunu eedalischanu, kà „Sud. Gas." sino, tapis eekustinats peenahzigâs waldibas aprindâs. Muhsu lihdschinejà eedalischana eezirknôs, kura pastàw no teem laikeem, kad leelâ mehrâ schosejas tapa buhwetas, tagad, attihstotees muhsu dselsszelu tihklam, saudejusi, tà sakot, wisu sawu noluhku. Pee jaunas eedalischanas eezirknus peeweenoschot wairak galwenajàm upju tekam, kuru dabiskas robeschas atteezas wairak apgabalu galwenajeem industrijas sareem un wisai apgabalu saimneezigai dsihwei.

Fotografiju kontrole. Awise „Sud. Gas." sin pastahstit, ka turpmak fotografistâs eestahdês tapschot eewestas sewischkas schnoru grahmatas, kurâs buhs jaeeraksta wisu to personu wahrdi, kuras likuschàs fotografetees. No katras personas jausglabà weena fotografija sewischtà albumâ. Tas buhschot notikt uf eekschleetu ministra sewischka zirkulara preekschrakstu.

Luterisko basnizas skolu administrazijai Wahzu kolonijâs, kà „Sud. Gas." sino, zaur zirkularu tapis isskaidrots, ka ar 1892. gadu skolotaju peenemschana waj atlaischana peeder weenigi tautas skolu direktoram (lihds schim tas atkarajàs no mahzitajeem un draudses sapulzem). Bez tam taps atlaisti no amata wisi skolotaji, kuri neprot Kreewu walodas peeteekoschâ mehrâ. Dehl winu sinibu pahrbaudischanas taps eezelta sewischka komisija.

b) **Original-sinojumi.**

No Bilderlinceem. Laimes mahmina tagad muhs aplaimojuse sawàm dahwanam Leel-upê, bet tas gan ir loti behdigi, ka tumsibas waroni ir pee mums atraduschees un aplaupijuschi dascheem saimneekeem wenterus ar wisàm siwim, tà Kasparam Lapinam 3 lihds 4 kahlu, Jehkabam Risagam 1—2 kahlu. Saudejumi kopâ 35 rbl. B.

No Kaugureem. Pagahjuschas nedelas pehdejâ pusê atrada Petera Ihsaka lihki, kursch jau guleja seschas nedelas juhrâ un minetâ laikâ bij isnahzis pee Kaugureem malâ. A. B.

No Pawasara pagasta. Tagad ir behdigi, usskatot wisus laukus un plawas, kuras no leela uhdens pahrpluhduschas un ari dsihwojamas ehkas ir daschâs weetâs ar uhdeni pilnas, tà ka wareja ar laiwam braukt. A. Butte.

No Doles. Ar scho seemas nepastahwigu laiku ir pateesi ko brihnetees: te salst, sneeg, te ledus parahdas. Zik daudz nabagu zilweku sirdsinu naw peedsihwojuschi gatawas galejas mokas, wesumus panemdami, un lihds galam tatschu jateek! Ari pirmais, beesais sneegs nebij wis teizams, eewehrojot tos saudejumus, kahdus winsch padarijis gan meschâ, gan ari dahrsâ; dasch stiprakais koks newarejis sneega warai pretotees, kas ar sawu smagumu tos pee semes noleeza un nolausa. Wezi laudis runà: kad seemâ pulku koku lauschot, tad to wasaru daudz mirstot. — Muhsu jaunee aisgahjeji, tehwijas un Zara sargi, schoruden atschkihràs, isrihkodami atwadischanàs swehtkus. Swehtki isdewàs omuligi. Wiswairak eewehrojams ir tas, ka zaur kahdeem rekruscheem tika lasitas dahwanas Eeksch-Kreewijas truhkumzeetejeem par labu. Godigs darbs! Lai Deews dotu, ka daschâ jautrâ sapulzê tam sekotu! Kad jau rahdijàs rihta puse, tad wisi jaunekli, kam bij jaeet uf Rigu loschu wilkt, schkihràs no jautribas weetas — paklausit Zaram un tehwijai.

D. Kalniņš.

No G. pagasta. Dserschana wehl sche spehlè galwenako lomu, jo wisas tahs nebuhschanas, kas noteek pa krogeem, naw eespehjams usrakstit, tikai gribu peeminet kahda turiga masgruntneeka weenigu dehlu, kas no masàm deenam schuhposchanai padodamees, beidsot nu bij pawisam pasudis, kahdu diwu mehneschu laiku. Tomèr wina mahte, nabaga noschehlojama seewina, kas wisu wasaru bij koti slima gulejuse, nespehdama sawa auklejuma schuhposchanu pazeest, ar wahjibam un negaiseem kaudamàs, tam sekodama, winu pehdigi Witebskas robeschâs kahdâ krogâ sastapuse un ar mahtes asaram un sirdi to tak reis mahjâ pahrweduse, zelâ wehl iskususchâ upê pakrisdama. Dehlu mahjâ pahrweduschai, tai nu atkal bij jabrauz wihra meklet, kas ari schuhposchanai padewees; bet tas tika no kahda kaimina pahrwests. Schehlums un ruhktums pahrnem sirdi, eedomajotees nabaga seewinu, kura zaur sawa wihra un dehla schuhposchanam ir wahja palikuse un drihs jo drihs steidsas pee sawa kapa. M—ons.

No Wez-Drusteem. Lihds schim mums atradàs skola un teesas mahja sem weena jumta, kapèz ari skolas telpas bij loti aprobeschotas. Eewehrodami scho nebuhschanu, isgahjuscho seemu kreetnee walsts eeredni weenojàs un nolehma zelt preeksch teesas un pagasta waldes jaunu namu. Uszihtigi un naigi strahdajot, jaunais nams, paldees Deewam, ir gataws, tà ka scha g. 26. oktobrì jaunà ehka tika atnemta un nodota leetoschanai. Tagad tikpat walsts walde un pagasta teesa, kà ari pasta kantoris atrodas jaunajâs telpâs. —ş.

No Jaun-Peebalgas. Sche jo leelâ mehrâ pee maseem behrneem plosas garais kahsus, kas masos waronus loti nowahrdsina. A—ņş.

No Gatartas. Semkopjeem preezigi waigi, jo tee zer, ka neween labiba, bet ari lininsch-silgalwis schogad wairak maksàs. Ar schi gada rudsu raschu waram gandrij pilnâ meerâ buht, bet ne tà ar meesi „akotu." Ari apinitis „ruhktgalwis," schogad reti kur atrodams. Ausma „plahpina" ari wis schogad nebij kreetni noauguse, tà ka weiklajam behrajam un spilktanam „lauischam" ar masak „plahpinu" jaapmeerinajas. — Lininsch „droschgalwis" bij ihsti nehmees lepotees ar augumìnu, bet to teesu, steepdamees, nebehdis, ir audis plahnakus swahrzinus, tà ka linu podinsch nepeetiks wis ar 25 pehdam (pehda=diwàm saujam), bet prasis wairak nekà pehrn. — Tautu dehli, osoli, ari pamanijuschi jauko rudentinu, rosigi rihko kahsas, wesdami nipras laudawinas tautinàs. — 17. nowembrì isrihkotais jautribas wakars jo omuligi notezeja un atlikums no 20 rbl. ir nosuhtits Widsemes gubernatora leelkungam dehl nosuhtischanas truhkuma zeetejeem. Japateizas zeenijameem weeseem par laipno apmekleschanu un labsirdigo dahwanu pasneegschanu. — Sagli D. gruntneekam S. kgam no peedarba issaguschi istihritus kweeschus un meeschus. W. mahjas kalpam iskahpta gads pawalga — gata. Sagli wehl lihds schim naw peenahkti. Schejeenes pagasta wezakam D. kgam nodega dsihwojama istaba un Lihb. D. kgam rija. Saudejumi jazeesch sawstarpejai ugunsapdroschinaschanas beedribai. — Ari tifus pehdejâ laikâ ir pee mums eeweesees. Schejeenes muischâ gul wisa familija ar tifu. Slimibas isplahtischanàs ir aprobeschota.

Austriņš.

Wehl no Gatartas. 28. nowembris bij atnahzis un jaunajeem rekruscheem — tehwijas sargeem, bij jaschkiras no dsimtenes. Kà ik katru gadu, tà ari schoreis jau no rihta sapulzejàs schejeenes muischas krogâ gan wezi, gan jauni, teikt ardeewas tautas dehleem uf laimigu atkalredseschanos. Jaunajee tehwijas sargi, puschkotàm zepurem no laipnajo, dischajo tautas meitu rokam, jautreem waibsteem sehdàs kamanâs, kuru preekschâ ussweedsa spilktanee duhkani. Te atskan no musikas marschs — sirgi sahk sokot — rekruschu tuwejee radi raud — seltenes nopuhschas, sehri noskatidamàs sawam daikajam „laudawainam" pakak — un paslepeni noslauka pahra sposchu asaru. Mutes autini wihzinajas, urà sauzeeni atskan — musika jautri spehlè, brangee kumeti, pulksteneem skanot, weegli aisrikscho. Wehl atskan no jautrajo karreiwju luhpam:

„Ar Deewu, mihlà tehwija,
Ar Deewu dsimtene!
Man jadodas ir sweschumâ" u. t. t.

No wehlam ari mehs teem laimigu, ustizamu deenestu preeksch muhsu tehwusemes un sagaidisam tos pahrnahkot, kà tahdus, kas sawu peenahkumu ar sirdi un meesu ir ispildijuschi! Austriņš.

No Stscheremizas, Plesk. apr. Salam usnahkot, pee mums weens wihreetis un weena seeweete, kuri ar sihwo sahkuschi spehkotees, bija nosaluschi. — Ne wisai ilgi atpakal muhsu kolonijas semes ihpaschneeks Seekalens nakti pamanija, ka garnadsis bija wina klehti uslausis un jau pehdejàs mantas steepis projam meschâ, kur beedri ar sirgeem gaidija. Saimneeks dsenas pakal un ar sunu palidsibu usdabùn sirgus un weens no mahksleneekeem bija beigts. Ar waldischanas atlauju winsch tika aprakts Lauru luteranu kapôs, bet diwi wina beedri tika paglabati droschâ weetâ, aiz restem. Pehz neilga laika noschautà garnadscha beedri sahka stahstit, ka nelaikim esot sahbaku stulpâ wairak simtu rublu naudas. Uf schahdu teiku atradàs droschineeks, kursch nakti no 29. uf 30. oktobri gahjis uf kapsehtu un israzis lihki laukâ, nowilzis sahbakus un zitas drehbes, kuras saplehsis, bet sahbakus aisnesis. Uf sahrku wahku usweedis un tàpat wateju bedri atstahdams, gahjis projam. Tahdi droschi sehni atrodas pee mums, nebehdadami pat par kehmeem un spokeem, kuri waretu winus kapsehtâ pee tik swariga darba trauzet. — Muhsu apgabals it slawens bij ar garnadscheem, bet pehdejâ laikâ jau wairaki no wineem tika eeslodsiti aiz restem uf wairak gadeem, tà ka nu it brangi ir rimis winu weikals. Par to wisu mehs waram buht pateizigi sawam weetejam uradnikam A. Martinsona kgam, kas winus, puhlinus netaupidams, zeeschi usmekle un tuhdal nodod teesam. Martinsona kgs jau wairak gadu scho amatu walda un no augstakas waldibas apdahwinats ar kahdàm diwàm sudraba goda sihmem „par uszihtibu". — Kà dsirdam, tad muhsu kolonija wehl wairosees ar weenu amatneeku — musikas instrumentu meistaru — J. Prindul kgu, kursch gribot nomestees muhsu Stscheremizas sahdschâ un sanemt wisadus musikas leetu darbus. Minetais Prindul kgs ir ij Widsemes, no Opekalna draudses, Peterburgâ ismahzijees kahdâ leelâ instrumentu fabrikâ, tadèl ari sawu amatu kreetni saprot. To peerada wina diplomi un jau padariti darbi muhsu aprinkî. Lihds schim muhsu klaweeres tika saskanotas no apkàrt brauzejeem saskanotajeem, kuri daschu labu reisi tà „nostimeja", ka tuhdal pehz meistera aiseeschanas klaweeres bija atkal wezâ stahwokli. — Swarigs pahrgrosijums ari notika pee muhsu luteranu Lauru basnizinas. Lauru draudse, kura lihds schim bija tikai weens sarinsch no Pleskawas Sw. Jehkaba basnizas, tagad no 3. oktobra sahkot, tapa par patstahwigu draudsi apstiprinata. Mahzitajs adjunkts J. Steiks no amata atstahjees, tà tad nu gaidisim, kas tahlak notiksees. V.

c) **Baltijas notikumi.**

Wisaugstakà pateiziba. Par wispadewigako juhtu issazischanam un laimes wehlejumeem uf Keisara Majestatu sudraba kahsam, Keisaru Majestate pawehlejis issazit „Sirsnigi pateizamees", starp ziteem: 1) Widsemes muischneezibai; 2) Sahmu salas muischneezibai; 3) Rigas tirgotaju sabeedribai; 4) Limbaschu pilsehtas waldibai, mahzibas eestahdem un priwat beedribam; 5) Rigas dahmu labd. beedr. un Rigas beedribai preeksch Kreewu nabagu apgahdaschanas; 6) Rigas jaunawu beedr.; 7) Rigas, Walmeeras, Walkas, Werowas, Pernawas, Limbaschu, Slokas un Arensburgas pilsehtu galwam un eedsihwotajeem; 8) Walmeeras sadr. beedr., Zehsu dseed. beedr. un Kokneses dseed. beedr.

Krona Petermuischas (pee Olaines) pagasta wezakais isgahjuschàs zeturdeenas wakarà, kà „D Z." sino, nogalinats. Slepkawam esot jau uf pehdam.

Laudonas labdar. beedr. naunu eeswehtischot seemas swehtku treschajâ deenâ.

Terbatas uniwersitates bibliotekars Kordt kgs, kà „Koliwan" sino, starp bibliotekas papireem atradis swarigus rakstus no teem laikeem, kur Widseme peedereja Sweedrijai. Starp raksteem atrodotees ari Gustawa Adolfa rokraksti, wina dibinatàs Terbatas uniwersitates pirmee protokoli u. t. t.

Seetinu draudses skolotajs, firmais Rudscha tehws, kà „B." sino, nomiris.

Jelgawâ, Drikfas upê, pee tilta, kà „R. Tgbl." sino, isgahjuscho swehtdeen spehlejuschees — roni.

Jelgawas Kreewu saweesiga beedriba nolehmuse dibinat Kreewu lasamu biblioteku.

Jehkabpils Swehtgara basnizai Taurijas gubernators peesuhtijis 643 rbl. 86 kap.

Saldù nodomats dibinat krahschanas un aisdoschanas kasi.

Leepajas weesnizà, „St. Petersburg," kà „K. G. A." sino, akzises eerednis H. saschahwis muitas eeredni A. Lode palikuse plezu starpâ. Wainigais nodots ismekleschanas teesnesim.

d) **No zitàm Kreewijas pusem.**

Keisara Majestate pawehlejis nodot 200,000 r. Wisaugstaki eezeltai sewischkai komitejai preeksch palidsibas truhkumzeetejeem. Schi suma bija nolemta preeksch schinì seemâ isrihkojamàm pilsballem, kas tagad atzeltas.

Wisas naudas dahwanas truhkumzeetejeem par labu, kà ihpaschà komiteja issino, adresejamas uf Peterburgu: „Ihpaschai komitejai, sem Keisariskas Augstibas Leelknasa Tronamantneeka presidijas."

Kahds bagats labibas tirgotajs peesuhtijis Mischni-Nowgorodas gubernatoram Baranowam wehstuli, kurâ peedahwà kahdu miljonu pudu leelu labibas krahjumu par eepirkschanas zenam.

Peterburgas Slahwu labdar. beedr. dahwaja 5000 rbl. truhkumzeetejeem.

Par labu truhkumzeetejeem. Kà „Wald. W." sino, 17. oktobrì, atteezotees uf Winu Keisarisko Majestatu un Winu Wisaugstako behrnu isglahbschanos no nahwes, isskrejot dselsszela wilzeenam is sleedem uf Kurskas-Harkawas-Asowas dselsszela, Tomskas zeetumâ tapa notureta pateizibas deewkalposchana. Pehz deewkalposchanas, ar gubernas waldes atlauju,

arestanti, pehz skaita 540, atsazijàs no winu meelasta, lai wina wehrtiba nahktu par labu zaur slikto plauju peemekleto gubernu truhkumzeetejeem.

Peterburgà dibinajusès labdaribas beedriba, lai no truhkumzeeteju apgabaleem atnahkuscheem strahdneekeem apgahdatu weetas un darbu.

Seemel-Amerikas Sabeedrotàs walstis Mineapoles dsirnawneeki nolehmuschi suhtit 13 wagonus miltu Kreewijas truhkumzeetejeem.

„Finantschu Wehstnesis" ik nedelas dod pahrskatu par labibas tirdsneezibu. Jf pehdejà schahda nedelas pahrskata redsams, ka labibas zenas sahk krist un pat tajòs apgabalòs, kur to nemaf newareja zeret, proti: truhkumzeeteju apgabalu widuzî. Un ne ween kweeschi un auſas, bet ari rudsi tapuschi lehtaki. Tà par peemehru Zarizinas apgabalà rudsu puda zena krituse par 5 kap. un Woroneschas apgabalà — par 6 un 7 kap., kamèr rudsu miltu puds pat par 15 lihdſ 18 kap. tapis lehtaks. Tas dara apmeerinajoschu eespaidu. Awise saka, ka tahda labibas zenu krischana noteekot zaur to, ka pahrtikai wajadsigà labiba esot jau sagahdata un semstes labibu pahrdodot par eepirkschanas zenàm, zaur ko labibas tirgû zenu sinâ noteekot spaids un labibas tirgotaji topot peespeesti, zenas paseminot. Ka ari labibas isweduma aisleegumi palihdseja zenas paseminat, tas ir saprotams. — Ari 1880. gadâ, kursch ari bij neauglìgs gads, labibas zenu sinâ tas pats tapis eewehrots. Ari toreis oktobrî labiba bijuse wisdahrgaka, nowembrî zenas sahkuschas krist un dezembrî weenmèr krituschas.

Kahds Peterburgas miljonars schinis deenâs isrihkojis balli, kas ismaksajuse wairak kà 40,000 r.

Weenkahrscho korespondenziju turpmak isſuhtischot ar katru dselsszeła wilzeenu.

Wahzu kapitalisti, kà „Birsch. Wed." domà, nepeedalischotees pee jaunako dselsszelu obligaziju islaiduma.

Jarskoje-Selà un apkahrtnê, kà „Graschd." sino, lihdſ ar influenzu rahdotees saweenojotees kahda zita sehrga. Slimneeki esot kà prahtâ jukuschi, skreenot uſ eelas, brehzot, bihstotees no daschàm leetam un esot loti isturigi. Wehlak meesas degot kà uguni, usnahkot karsonis, spehki suhdot.

40,000 Schihdi lihdſ schim aisgahjuschi if Kreewijas. Laimigu zelu!

No Wilnas „Pet. List." sino, ka kahds turigs Pleskawas tirgotajs Leepajà sanehmis 11,300 rbł. un zelojis uſ Wilnu. Leepajà kahdâ restoraziją eepasinees ar kahdeem jautreem kungeem, kureem ari ustizejis, ka winam esot klaht kahdi 12,000 rbł. Otrâ deenâ, dselsszeła biteti pehrkot, eerodas wakarejee „draugi" lihdſ ar diwàm jaunàm dahmam, kuras ustiz tirgotaja apsardsibai, jo tahs ari zelojot uſ Wilnu. Netahlu no Wilnas tirgotajs pamodees un atradis, ka wisa nauda pagalam! Ari abas skaistàs dahmas bija pasuduschas. Polizijai laimejees, wisu saglu sabeedribu saguhstit Landrowas tuwumâ. Atkal peerahdijums, ka newajaga swescheem zilwekeem sawus noslehpumus ustizet, bet it sewischki naudas leetâs jabût labi usmanigam.

Maskawas grahmatdrukataju palidsibas kasei, kura stahw sem Maskawas generalgubernatora, Leelknasa Sergeja Alekſandrowitscha apsardsibas, tagad esot 45,000 rbł. leels kapitals. Kase pagahjuschâ gadâ eenehmuse 11,051 rbł. Atskaitot wisus isdewumus, kasê palikuschi pahri 463 rbł.

No Minskas „Graschdaninam" sino sekoschu notikumu: Netahlu no pilsehtas, Nowoselskas zeema semneeks Wasilijs Michailows kildojàs daudſ gadus no weetas ar sawu tehwu un brahli dehł kahda semes gabala, kuru wini negribeja atdot Wasilijam. Jlgu laiku winsch weda prahwas ar teem un pasaudeja tahs wisâs instanzès, kamèr beidsot tas nospreeda „isdaritees" ar teem zitadi. Winsch apnehmàs tos weenkahrschi nosist ar zirwi un gaidija preeksch tam tikai isdewigu brihdi. Pamanijis, ka wini abi grib uſ kureeni isbraukt, winsch sagrahba zirwi un dewàs preekschâ uſ zeła, pa kuru teem bij jabrauz. Ratòs sehdeja Wasilija brahlis, pee kam tehws gahja kahjam pa preekschu. Laundaris metàs wispirms wirsû sawam brahlim, bes schehlastibas ar zirwi no muguras tam galwu pahrschkeldams; pehz tam tas greesàs pee sawa tehwa. Schis redsedams, ka nu labi wairs nawa, sahka turetees preti; bet jaunais zilweks nosweeda to gar semi un, aukstàm asinim, sahka to sist ar zirwi par galwu un kruhtim. Tahdejadi ar teem asinaini isdarijees, swehriskais zilweks atstahja sawus upurus uſ zeła un gahja meerigi uſ mahjam. Nosistais tehws bij 70 un brahlis 35 gadus wezi.

Odesâ, kà „Peterb. Wed." sino, neilgi atpakal, ap pulksten 6 wakarâ pee Bulwaru polizijas eezirkna pristawa Tschebanowa kga atnahza Odesas gahses eestahdes sabeedribas direktors Strunke kgs un sinoja, ka beedribas galwenà kantora, Wagnera namâ, grahmatwedis Willers, sanehmis pret kwihti no komerzbankas 20,400 rbł. un ar teem nesin kur paslehpees. Willers peesuhtijis direktoram wehstuli wahzu walodâ, isskaidrodams, ka sanemto nauda tas esot sew peesawinajees un deenastâ turpmak wairs ne-eeschot. Uſ pristawa Tschebanowa kunga pawehli tapa par notikumu telegramas issuhtitas uſ wisàm dselsszeła linijam un lihdsàs issuhtiti pahrgehrbti gorodowoji sem nowada usrauga Pawlenko wadibas pa pilsehtu. Ruhpneezibas eelâ, pee Milgerba nama, kurâ Willers peemahjoja, slepenâs weetâs tapa nostahditi diwi pahrgehrbuschees Bulwaru eezirkna gorodowoji Tschakschews un Sitenko. Tà ap pulksten 2 nakti Willers peebrauza ar suhrmani pee Milgerba nama; tik ko tas bij paspehjis wilkt pulksteni, kad jau gorodowoji isnahza if paslehpschanas weetam un to noweda Bulwaru polizijas eezirkna pahrwaldê. Pee Willera tapa atrasti 20,387 rubli no if bankas sanemtas sumas, t. i. istehreti tikai 13 rbł. No Bulwaru eezirkna pahrwaldes Willers tapa nowests zeetuma namâ un leetâ nodota teesas ismekletajam.

Dsili semes plihsumi. Kahdas diwdesmit peezas werstes no Rasanas, uſ Okas upes stahwà krasta atrodàs swehtà ewangelista Jahna Bogoslowa klosteris. Netahlu no schi klostera, uſ pascha upes krasta, atrodas ihsti leels zeems, pee schihs, par Bogoslowas zeemu sauktas weetas, upe leezas un taisa lihkumainu stuhri. Neilgi atpakal upes krasti sahka schajà weetâ grimt. 14. nowembrî krasts nogrima gandrîſ par kahdu asi, pee kam daschâs weetâs atradàs eewehrojami zaurumi. Upes malâ, kahda dała krasta, atschkihrusees no saussemes, ari sahka brukt. Ledus, newaredams isturet tahdu smagumu, eeluhsa un, no tezedamà uhdens speests, usslehjàs par seenu, kas isskatijas kà ledus sehta. Atschkihrees no krastasemes gabals, ar trihs namineem wirsû, kas bij nogrimis upê, tagad istaisija salu. Starp zeema eedsihwotajeem nu iszehlàs nemeeri: domadami, ka tahdejadi wisam zeemam buhs jagrimst dibenâ, tee sahka pahrzeltees uſ zitu weetu, glahbdami sawas mantibas un pat ehkas aisnesdami projam no winu wezàm usbuhweschanas weetam. Lihdſ schim laikam, kà awise „Sin Otetsch." raksta, jau 6 nami tapuschi aiszelti projam. Krasts wehl arweenu grimst, bet nebrùk. Zaur grimschanu eeraduschees semes zaurumi tik dsili, ka wisas semneeku puhles, dsilumu ismehrot, palikuschas bes sekmem. Top domats, ka semes grimschana zehlusees zaur torfa semdegam, kas bijuschas pagahjuschâ pawasarî. Semneeki paspehja pee laika aiszeltees no grimstoschàs weetas un tahdejadi sewi isglàbt no breesmam. Jsglahbti ari pat wisi mahjlopi, isnemot kahdas aitas, kas atraduschas galu zaur grimschanu iszehluschamees zaurumòs.

Dihwains skopums. Sibirijas laikrakstòs top stahstiits dihwains stahsts. Pee Irkutskas, prastâ naminâ, dsihwoja pee pilsonu kahrtas peerakstitais bijuschais tirgonis S. Winam bij tikai weena brahla-meita. Tirgonis bij skops lihdſ sihtstulibai. Winsch atbrauza reis if kahdas pilsehtas un lihdsàs ispaudàs ari wehsts, ka tirgonis S. pat eesahka ubagot pa pilsehtas eelam un bulwareem. Wina brahla-meita dsihwoja no stundu doschanas, lai nebuhtu par apgruhtinajumu sawam tehwa brahlim, kursch winai apgalwoja, ka wisu sawu mantibu saudejis kahdâ spekulazijâ. Stundas dodama brahla-meita eepasinàs ar kahdu skolotaju. Jaunee laudis samihlejàs un apprezejàs. Tehwa brahlis gan pretojàs tahdàm prezibam, bet kad wina nekłausija, tas padsina sawu brahla-meitu. No ta laika tas eeslehdsàs sawâ namâ, tikai reti kad iseedams, un krahsni tas nekurinaja, zeesdams leelako aukstumu. Te reis tas dabuja treeku. Nama ihpaschneeks pasinoja to wina brahla-meitai, kura nu lihdſ ar sawu wihru schurp atbrauza, S. guleja uſ gultas nekustedams. Te, norauteem wahrdeem tas isrunaja: „Aukſts — aiskureet krahsni." Bet wasaras laikam esot — un pee kam wehl bij ihsti silts — tahda wina wehleschanas islikàs dihwaina. Tee atwehra kurinajamo zaurumu un redseja, ka malka jau bij sagatawota. Wini nolehma to iswilkt. Bet tik ko weena pagale bij laukâ, kad wezis, sanemdams wisus spehkus, issauza: „Aisdegt!" un pee tam nomira. Malku tee iswilka un winu azim parahdijàs sawads skats: wisa krahsns bij zeeschi peebahsta ar wehrtspapireem un kredita biletem. Par wisu kopus israhdijàs 1,290,000 rbł. wehrtibâ. Weenigà mantineeze — tikai wina brahla-meita.

No Rigas.

Krischjahna Woldemara atdsisuschas meesas scho otrdeen preekschpusdeenâ, uſ Rigas Latw. beedr. un wisas atsinigàs Latwju tautas wehlejumos, pahrweda no Maskawas uſ Rigu. Krahschneem wainageem no Maskaweescheem puschkoto sahrku nolika Rigas Latw. Beedribas leelajâ sahlê, kur tas, starp jaukàm pukem, goda waktim klaht stehwot, palika lihdſ treschdeenai. Ap plkſt. 1 deenâ eesahkàs behru zeremonija. Pehz tam, kad Smiltenes mahzitajs Kundsinsch un Beedribas preekschneeks Grosswalds nelaikim bija teikuschi siltus atsinibas wahrdus, sahrku isnesa if Beedribas nama un nu gara pawaditaju rinda sawam zensonim parahdija pehdejo godu, winu pawadidami uſ pehdejo atdusas weetinu. Pee kapa tapa daudſ sirsnigas runas turetas un wina kaps kroneem behrtin apbèrts. Metàs jau krehsla, kad behreneeki, sehràm sirdim, atstahja to weetinu, kur nu atdusas leelais darbeneeks. Telpas truhkuma dehł nespehjam schoreis dot plaschaku aprakstu par scho aisgrahbjoscho zeremoniju.

Terbatas mahzibas apgabala kurators, slepenpadomneeks Lawrowski kungs no Warschawas atkal pahrbrauzis Rigâ.

Pilsehtas domneeku kahrtejà sapulzê, pirmdeen, 2. dezembrî, starp zitu, kà „D. Z." sino, nospreeda:

1) Eerahdit 500 kwadrat asis leelu pilsehtas gruntsgabalu Terbatas eelâ, blakus wahrgulu namam, preeksch meerteesneschu instituta zeetuma telpu buhwes par 5000 rbł.

2) Peenehma weenbalsigi, ka Limbaschu pilsmuischas pagasta Skuduk mahjas pahrdodamas par 6400 rbł.

3) Atwehleja 10 puhrw. leelu Tornakalna pilsehtas mescha semes gabalu behrnu slimnizas dibinaschanai ar Dschona Armitsteada tam noluhkam atstahto kapitalu.

4) Nolehma, pahrdot Rigas-Dinaburgas dselsszełam diwus pilsehtas gruntsgabalus (kopâ 41 kw.-asis leelus) par 10 rbł. kw.-asi.

5) Nolehma, kreditu paaugstinat 2. behrnu patwersmes wajadsibam, par 1025 rbł.

6) Nolehma, wahrgulu nama wajadsibam kreditu paaugstinat par 1175 rbł.

7) Nabagu patwersmes wajadsibam atwehleja wehl 1775 rbł. klaht.

8) Mahjas nabagu kopschanas kreditu paaugstinaja par 2100 rbł.

Ihstenais statsràts Dr. med. Nik. Hess, Widsemes gubernas waldes medizinal-inspektors, nomiris 29. nowembrî. Nelaikis dsimis Limbaschòs 1831. g. Sahkot no 1873. g. winsch ispildija Widsemes gubernas waldes medizinal-inspektora weetu.

Sinibu Komisijas pehdejai sehdei bij eesuhtijuschi manuskriptus: Kruhminu Janis — tautas dseesmas; K. J. — mahntizibas druskas, salasitas Drustu apgabalâ; J. Kaulinsch, stud. philol. — „par wahrdu nosihmes mainu Latweeschu walodâ" (scho sawu isstrahdajumu Kaulina kgs nolasija Sinibu Komisijas scha gada ahrkahrtejâ sehdê junijâ). — Grahmatas dahwinaja: skolotajs M. Maisits — „Гусли. Рускія и латышскія народныя пѣсни и хоралы для народныхъ училищъ. Рига, 1891"; Daudas Kristofs (Lihbeeschu Tschipus) — „Pahrzehlajs, kas Wahzu skolas behrneem weegli no Latweeschu wallodas uſ Wahzu wallodu kauj pahrzeltees. Gaismâ laists no A. Spahg, Meldseres pagasta skohlmeistera. Jelgawâ, 1847."; Dombrowskis — 1) „Дневникъ антропологическаго отдѣла Императорскаго общества естесвенныхъ знаній (Maskawas Keisariskàs dabas sinatnu beedribas antropologiskàs nodalas deenas grahmata); 2) Сцены изъ жизни Энохи Каменнаго вѣка (pa wisam 5 sihmejumus — 2 no Grigorija Semiradska, 3 no W. Wasnezowa; scho sihmejumu originali atrodas Maskawas wehsturiskajâ musejâ). — Pehz tam preekschneeks nolasija Sin. Komisijai no Dr. A. Bielensteina peesuhtito wehstuli, kurâ pasino, ka „Draugu Beedribas" nahkoscho gada sapulzi noturès 11. dezembrî Jelgawâ, Kursemes prowinzialmusejas telpàs. Uſ deenas kahrtibas starp zitu minets ari kahds preekschlasijums no Sahtu mahzitaja E. Bielensteina: „Die Freie" der Letten nach dem Volkslied und der Tradition" („par „prezibam" pee Latweescheem pehz tautas dseesmam un tautas mutes sastahdits"). Sapulzes sahkums pulkſt. 11 preeksch pusdeenas. — Tahlak nospreesch: Sinibu Komisijas gada sapulzi noturet sestdeen, 14. dezembrî 1891. un laikrakstu „Am Urquell" abonet ari nahkoscham gadam. — Bes tam wehl preekschneeks aisrahdija, ka Dr. A. Bielensteina eewehrojamais darbs „par Latweeschu walodas robescham 12. gadu-simtenî un tagad" nahkschot klajâ pehz jaungada. — Jo projam sapulze uſ Komisijas preekschneeka preekschlikumu nolem ismaksat schahdus honorarus par darbeem, kuri Sinibu Komisijas rakstu krahjumòs waj jau nodrukati, waj ari tikai wehl turplikam taps eeweetoti: Graudinu Kahrlim 30 rubłus par VI. krahjumâ eeweetoto rakstu: „Mahni, sakahrtoti pehz Sinibu Komisijai peesuhtiteem krahjumeem"; inscheneeram M. Biemanam 30 rubłus par tai paschâ krahjumâ eeweetotu rakstu „Tautas parunas un sakami wahrdi"; Rigas politeknikas studentam J. Rihteram 30 rbł. par manuskriptu „Latweeschu mihklas", kuras eeweetotas nupat kà drukajamâ rakstu krahjumâ; studentam J. Kaulinam 20 rubłus par rakstu „Par wahrdu nosihmes mainu Latweeschu walodâ". — Beidsot skolotajs Ed. Mednis nolasija sawu isstrahdajumu: „Par walodu attihstischanos".

Sahdsibas. Jahnis Uhdris sinoja polizijai, ka nakti uſ 26. now, if wina pagraba paschâ namâ, pee wezà Lehgerlauka, zaur usmuhkeschanu tapuschas issagtas daschadas ehdamleetas, 67 rbł. wehrtibâ.

— Nakti uſ 30. now. Koku eelâ, namâ Nr. 9, kà semneeze Lisete Briska sinojusi, if winas dsihwokła, zaur uslauschanu issagtas daschadas drahnas un diwi selta gredseni, 54 rbł. kopwehrtibâ.

— Tajâ paschâ nakti if Marijas Klingenberg dsihwokła, Puku eelâ Nr. 8, zaur uslauschanu issagtas daschadas drahnas, 34 rbł. wehrtibâ.

— Friedrichs Burkewitschs sinoja, ka nakti uſ 26. nowembri uſ Saku salas, Krasta eelâ Nr. 10, nosagta 50 ases gara tauwa un 28. nowembrî no rihta no Daugawas krasta pee Sakusalas — laiwa Nr. 523, 55 rbł. kopwehrtibâ.

— Peters Abramows, konditorejas ihpaschneeks Brehmeru eelâ, namâ Nr. 9, sinoja polizijai, ka 1. dezembra wakarâ wina weikalâ zaur uslauschanu issagti if kumodes 830 rbł.

Apzeetinati sagli. 24. now. ap plkſt. 7 wakarâ, Awotu eelâ Nr. 43, Jadeja Mikulina spihkeri tapa apzeetinats semneeks Jwans Br—w, kur tas patlaban kà domaja isdarit sahdsibu. Uſ winu kriht aisdoms, ka tas daschejadòs laikmetòs if spihkera nosadsis wisadas mantibas, 62 rbł. wehrtibâ.

— 26. now. ap plkſt. 2 pehz pusdeenas Zihrulu eelâ Nr. 1, zaur loga uslauschanu issagta wescha if semneeka Jwana Schtrausa dsihwokła, 48 rbł. wehrtibâ. Polizijai isdewees saglus F. Ly—w, A. An—b un B. J—ko apzeetinat ar sagtajàm mantibam.

Laupischana. Dinaburgas eelâ, namâ Nr. 35 peemahjojoschais strahdneeks Frols Kirilows sinoja polizijai, ka 24. now. tà ap plkſt. 10 wakarâ, winsch gahjis pa Witebskas eelu, kur winam, preti jaunajai Gorkai, usbrukuschi diwi nepasihstami zilweki, to sagrahbuschi pee rihkles un nolaupijuschi wina sudraba pulksteni 15 rbł. wehrtibâ. Weenu laundari, Sw—k, aplaupitais pasinis, kuru apzeetinaja un nodewa teesai.

Paschnahwibas mehginajums. 25. now. ap plkſt. 5 pehz pusdeenas Peterburgas pagasta (Jelgawas-Bauskas aprinka) semneeks Peteris Andrejews Munters, gribedams sewi nogalinat, nolehza no dselses tilta Daugawâ, bet tapa zaur ankerneekeem tuhdaſ no uhdens iswilkts. Uſ jautajumu, kas winam par eemeslu bijis to darit, Munters atbildeja, ka winsch negribot wairs ilgak dsihwot.

— 2. dezembrî ap pulksten 5 pehz pusdeenas Marijas eelâ Nr. 13, sawâ darbnizâ pulksteenu taisitaju meistars Klemenzis Sawizkis isdarija paschnahwibas mehginajumu, ar nasi kaklâ sewi wairakkahrtigi eewainodams. Nama eedsihwotaji bij to pee laika pamanijuschi — un winsch tapa eeweetots slimnizâ, kur wina stahwoklis israhdijàs par deesgan droschu.

Atrasti lihki. Uſ Schampetera muischas gruntes, nama Nr. 23 tuwumâ, 25. now. ap plkſt. 6½ no rihta tapa atrasts kahda nepasihstama, pehz isskatas pee strahdneeku kahrtas peederiga zilweka lihkis. Waras-darbu sihmes pee ta nebij redsamas. Lihkis tapa nodots ismekleschanas kambarim dehł ispehtischanas.

— 1. dezembrî ap plkſt. 7½ wakarâ Kurmanowa eelâ, namâ Nr. 21, koridorâ tapa atrasts melnâ drahnâ eetits ap tschetri mehneschus wezs wihreeschu dsimuma islikts behrns. Behrns tapa eeweetots pilsehtas slimnizas dsembeschanas eestahdes nodalâ.

— 2. dezembrî ap pulksten 10 preeksch pusdeenas Daugawâ swejodami swejneeki saweem tihkleem iswilkuschi kahdu lihki, kuru Anna Paeglit ismekleschanas kambarî pasinusi par sawa wihra, 34 gadus weza Rigas strahdneeka Wilhelma Jakobowa Paeglita lihki. Nelaikis, pehz amata kurpneeks, bij isgahjis no mahjas 24. nowembra wakarâ.

— Taî paschâ deenâ tà ap plkſt. 5 pehz pusdeenas Dahrsu eelâ, netahlu no nama Nr. 13, tapa atrasts jaunpeedsimuscha behrna satruhdeschanâ pahrgahjis lihkis

Peepescha nahwe. Pokrowa eelâ Nr. 7, 27. now. no rihta pee schejeenes zunftes oklada peederigais Aleksanders Erdmanows Lutzs, 64 gadus wezs, peepeschi nomira. Wina lihkis ari tapa nodots ismekleschanas kambarim.

— 1. dezembrî ap plkſt. 9 no rihta Stabu eelâ Nr. 5, sawâ namâ, Rigas pilsone Julie Heinrichson, 63 gadus weza, peepeschi nomira.

Traka suna kodums. Uſ I. Weischu dambja namâ Nr. 9, 23. now. pee muischneeku kahrtas peederigai Aleksandrai Sadowski winas istabas sunitis eekoda rokâ. Uſ to tapa sunits nonahwets un nosuhtits lopu aissardsibas beedribai. To ispehtot, tapa eewehrotas sihmes no trakuma kaites.

Ugunsgrehki. Nakti uſ 28. now. tà ap plkſt. 4, Peterasalas eelâ sem Nr. 2, Martina Kalnina nama sehtâ aiſ nesinama zehlona schkuhnis aisdegàs. Pateizotees ahtri peesteiguschamees ugunsdsehsajeem uguns tapa nodsehsta, eekam ta wehl bij attihstijusès, bes ka ehka buhtu kautkahdi daudſ apskahdeta tapuſi. Kà ihpaschneeks usdewis, schkuhnis bijis apdroschinats par 800 rbł., saudejums esot ap 100 rbł. leels.

— 27. now. ap plkſt. 9 wakarâ Kungu eelâ Nr. 16 Roberta Bienza kolonialpretschu tirgotawâ, pehz tam, kad ta bijusi jau slehgta, aiſ nesinama eemesla uguns iszehlàs, ko peesteiguschees ugunsdsehsaji bes kaweschas nodsehsa. Apskahdeta tapuſi leela dała no par 5000 r. apdroschinatàm prezem. Saudejums wehl naw aprehkinats. (R. P. P. A.)

Kugneeziba.

„Austras" sabeedriba pagahjuschâ nowembra mehnesî. Pehz 2. dezembra sinojuma domes sapulzei, trihsmastu schoners „Aurora", kapt. Lasis, 22. oktobrî eebrauzis Helsingborgâ (Sweedrijâ) un tur iskrauj no West-Hartlepoles nowesto koku lahdinu; no West-Hartlepoles kugis dosees ar balastu uſ Rigu. — Trihsmastu schoners „Teriberki", kapt. Osche, eenehmis Rigâ ap 120 standartu koku preeksch noweschanas uſ Leiti; weschanas maksa 33 schilini par standartu; wisa fraktsmaksa istaisa kopâ ap 2000 rbł. Barka „Jupiter", kapt. Kagans, 12. now. sasneedsis Paru (Brasilijâ un no tureenes dosees uſ Monte-Kristi (Indijâ). — Barka „Kolumbus", kapt. P. Bauers, tagad zeką no Hudrikswalles uſ Barzelonu. — 3-mastu schoners Latawa, kapt. B. Osolinsch, eenehmis Kardifâ 859 tonu ogłu uſ Trinidadi (Indijâ); fraktsmaksa ap 4300 rubłu. No Trinidades kugis nofraktets ar asfaltu uſ Londonu, uſ kureeni wedis ap 450—500 tonu asfalta un dalu nomisotu koko reekstu; fraktsmaksa par asfaltu 16 schilinu un 6 pensi par tonu un par kokos reeksteem 25 schilini par 1000 gabaleem. — 3-mastu schoners „Kurländer", kapt. E. Ertinsch, eenehmis Swansejâ lahdinu uſ Lisabonu un bijis jau isgahjis juhrâ, bet leelàs wehtras, kuras plosijuschàs pehdejâ laikâ pee Anglijas krasteem, atdsinuschas kugi atpakal uſ Plimutu, kur kugis nu nogaida zeła wehju.

Tirdsneezibas flotilja Baltijas gubernàs, kà „Rischsk. Westn." raksta, gadu no gada wairojas eewehrojamâ mehrâ, sewischki kas sihmejas uſ koka burukugeem, kuri peeder bagatakajeem semneekeem pascheem. Kà sewischka ihpaschiba pee tam parahdas tas, ka ari masaki kugi peeder wairak personam uſ dalibas teesibam. Kad kugi top buhweti uſ Kreewu semes, zaur Kreewijas pawalsineeku rokam un no Kreewu materiala, un kugis, pehz sawa leeluma, spehj usnemt wairak nekà 10 lastes, tad, eewehrojot tahdus preekschrakstus, tam top isdots patents braukt sem Kreewijas flagas; zitâ atgadijumâ tas saude schahdu atweeglinajumu. Bes tam atrodami ari tahdi kugi, kurus Kreewijas pawalsineeki nopirkuschi ahrsemês un samaksajuschi par teem eeweschanas poschlinas, lai

waretu braukt sem Kreewijas flagas. Par kugu wairumu, kas leelaki par 25 lasteem un peerakstiti pee kautkahda no Baltijas ostam, zaur statistiku mehs dabonam schahdas sinas: Tahdu ostu atrodas dewinas un kugu par wiseem, 475 ar 44,817 lasteem leeluma; no teem 441 kugi ar 40,686 lasteem, un 34 twaikoni ar 4,131 lasteem. Pee Rigas ostas peeder 249 burukugi un 20 twaikoni; pee Leepajas ostas 31 burukugi un 20 twaikoni; pee Ainaschu ostas 56 burukugi; pee Wentspils ostas 31 burukugis un 8 twaikoni; pee Pernawas ostas 23 burukugi un 2 twaikoni; pee Reweles ostas 27 burukugi, 1 twaikons; pee Arensburgas ostas 11 burukugi un 1 twaikons; pee Dagenas ostas 12 burukugi, un pee Baltischportas 1 twaikons. Tà tad, luhkojotees pehz pee ostas peerakstiteem kugeem, pehz Rigas kà pirmà nahk Ainaschi, kureenes tuwumà atrodas juhrskola un kura apgabala eedsihwotaji jau no senlaikeem pasihstami par kreetneem juhreneekeem un kugu buhwetajeem. Ainaschneeki un apkahrtnes semneeki pee tam ihsti pahrtikuschi, tà, ka tee war atdot kabotaschas kugus preeksch zitu ostu wajadsibam. Baltijas apgabala leelakais twaikons ir „Ludwig Nobel", peerakstits pee Leepajas ostas 363 lastus leels (ar zisterni) un 690 sirga spehkeem.

Sehgelkugis „Zimbria", kapteins Nohrs, kà Leepajas awises sino, strandejis pee Karteretas. Kuga laudis glahbti. Kugis brauza no Kardifas uz Lisabonu.

Twaikonis „Union", kapteins Kehns, miglainà laikà strandejis Jitlandes reetuma juhrmalà, kahdas 10 juhras juhdses no krasta. Twaikonis nerimstoschi dewa breesmu sihmi, tomèr pagahja labs laiks, kamèr no tuwejàs glahbschanas stazijas peesteidsàs paligi, kuri ar raketu aparata palidsibu kugeneekus isglahba. Twaikonis pats nebuhschot glahbjams.

Peezàs deenàs pahr okeanu. Lihdſ schim bija wisahtrakais twaikonis, kas no Eiropas lihdſ Amerikai pahr juhru pahrbrauza 6 deenàs. Tagad nu sino, ka Nu-Jorkà buhwejot twaikoni, kas peezàs deenàs nobraukschot no Kwinstaunas lihdſ Nu-Jorkai. Kugis buhschot kahdas 600 pehdas garsch, wairakàm maschinam, kuràm wisàm kopà buhschot 33,000 sirgu spehku. Twaikonis braukschot 24 juhras juhdses stundà un pa deenu patehreschot 600 muzas ogłu, tà tad weenà paschà zetojumà tam wajadsetu lihdſ 3000 muzu, t. i. apmehram 300 wagonu jeb 6 smagu dselsszeła wilzeenu ogłu!

Lihdſ 5. dezembrim Rigà atnahkuschi 2063 kugi un isgahjuschi 2024 kugi

Kustonu apsardsiba.

Rigas lopu patwerſmei par labu scho peektdeen, 6. dezembrì, Jahna gildes sahlê, atwehra basaru. Scho sestdeen, 7. un riht, swehtdeen, 8. dezembrì, no plkst. 1 pehzpusd. lihdſ plkst. 9 wakarà, taps leetas pahrdotas. Bes tam swehtdeenà, no plkst. 4½ sahkot spehlès musika. Pee pahrdodameem galdeem pahrdos daschadas koschas leetas un rokdarbus, daschadus atspirdsinajumus. Tad wehl: „laimes galds" un „laimes grosſ". Par ee-eju jamaksà 10 kap. Teizamà noluhka dehł jawehlas, kaut publika scho isrihkojumu stipri pabalstitu.

Saimneezibas padomi.

Kà saki usglabajami. Ir parasta leeta, ka noschauteem sakeem isnem tuhlit eekschas, lai wini ilgaki usturetos nesamaitajuschees. Peedsihwojumi rahdijuschi, ka schahdas domas aplamas. Saku gala wislabaki un wisilgaki usturas nesamaitajusès, ja teem eekschas neisnem, zaur ko gaiſs neteek klaht. Scho deretu eewehrot ari saku pahrdewejeem, kuri attahlaki dsihwo no pilsehtas un tà tad ne reti sakis wairak deenas jausglabà, pirms to pahrdod.

Preeksch truhkuma zeetejeem Eekſch-Kreewijà

wehl eemaksaja: P. Skulte — 1 rbl., kopà ar agrakajeem 56 rbl. 60 kap. Tahlakas dahwanas isluhdsas

„Mahjas Weesa" redakzija.

Iſ muhſu weesigàs sadsihwes.

Rigas Latw. beedriba.

Swehtdeen, 8. dez. plkst. 7 w.: Teatris.

Peterb. Ahrrigas Dseed. beedr.

Sestdeen, 7 dez., plkst. 9 w, Wehrmana parka mineraluhdens eestahdê: Jautajumu isskaidroschanas wakars.

Jonatana beedr.

Swehtdeen, 8. dez. Teatris. Israhdis „Pagasta nabags." Skatu luga 5 zehleenòs, latw. no Austrina.

Katrindambja pal. beedr.

Swehtdeen, 8. dez., plkst. 1 deenà, Karlewiga sahlê, Marijas un Dsirnawu eelu stuhri: Pilna sapulze.

Walejas wehstules.

J. — S. Sinojumam naw nekahda swara.
Kruhmen. — Emb. Rakſts „Rekruschu laikam" nahk par wehlu, bes tam par to leetu jau deesgan rakstits. Kapèz pahrejeem rakſteem ne-esot usdewuschi awotus, no kureem tee smelti? Pret redakziju nedrikst buht nekahdi noslehpumi!
Aukuper. — Nowg. Pateizamees — turpmak zeram isleetot.
Palzm. Pet. Nahkoschà numurà.
A. K. — Jt. Tahdeem rakſteem naw weetas muhsu laikrakstà. Red.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 8. dezembrì 1891. g.

Jahna basnizà	pulksten	9	mahzitajs	Weyrichs.
„ „	„	2	„	Girgensohn.
Gertrudes basnizà	„	½2	„	A. Walters.
Jesus basnizà	„	10	„	Josephi.
Martiņ basnizà	„	9	„	Kaehlbrandts.
Trihsweenibas basn.	„	½9	„	Fromms.
Pawila basnizà	„	½9	„	C. Walters.
Lutera basnizà	„	½9	„	Paukschens.

Tirgus sinas.

Rigà, 5. dezembrì 1891. g.

Par labibas tirdsneezibu naw neka ko sinot, tadèl ka nenoteek nekahdi lihgumi. Masumi, kas preeksch weetejàm wajagadsibam top pahrdoti, netop sinoti.

Maksaja preeksch paschu wajadsibam:

Rudsi, preeksch weetejàs wajadsibas, pehz labuma 120—130 kap. pudà.

Kweeschi, Kreewu, pehz labuma, 120—130 kap. pudà. Kursemes, pehz labums, 130—140 kap. pudà.

Meeschi, 2-kanschu, pehz labuma 85—95 kap. pudà, 6-kanschu, pehz labuma 80—110 kap. pudà.

Aufas, pehz labuma 80—95 kap. pudà.

Linsehklas, weenkahrschas fugas, 87½ proz. 145—148 kap. pudà pahrd., stepju sehklas, 87½ proz., 156 kap. pudà pahrdeweji.

Kanepu sehklas, schahwetas, 160 kap. pudà pahrd.

No ahrsemem.

Wahzija. Burtlitschu streiki Wahzijà wehl arweenu turpinas, kaut gan panahkumi toti wahji. Streikotaji pa leelakai daļai bija peespeesti, padotees drukatawu ihpaschneeku gribai. Tagad nu atkal Karalautschòs iszehlees streiks starp tureenes burtlitscheem. Streikotaji sche nospreeduschi, nemeeru turpinat lihdſ aprilim 1892. g. un ne par ko nepadotees. Drukatawu ihpaschneeki turpretim paleek pastahwigi sawàs prasibàs. Redsès, kas ilgaki spehs zihninu isturet.

Franzija. Dom Pedro lihkis tapa nowests uz Lisabonu, kur to sagaidija Oportas herzogs, ministri un augsti walsts wihri, kà ari Brasilijas pawalstneeki leelà skaità. Karalisku godu winam neparahdija, bet gan tahdu godu, kahds winam peetrìt kà Portugalijas karaļa krusttehwam.

Serbija. Bijuschais Serbijas karalis Milans, kà no Belgrades sino, esot nodomajis zeltot uz Persiju. Pehz zitàm sinam winsch Persijà nodomajis eestahtees kara deenestà, ispildidams te generała weetu. Scho Milana soli isskaidro tahdejadi, ka winam, ahrsemès slaidi dsihwojot, peetruhzis naudas un tadèl nodomajis pret augstu algu eestahtees Persijas kara deenestà.

Bulgarijas waldiba ir israidijuse Franischu awischu korespondentu Schadurnu. Uz to Franzijas diplomatiskais agents Sofijà, Lanels, Bulgaru waldibai peesuhtijis rakstu, tanì prasidams, lai waldiba atsauz schahdu israidischanu un lai winam 24 stundu laikà peesuhtot atbildi. Bet Bulgaru waldiba isskaidroja, kapèz israidischana notikuse un ka zaur to ne-esot lausti starptautisti lihgumi, uz ko Lanels tuhdaļ dewàs uz ahrleetu ministriju, isskaidrodams, ka winam no sawas waldibas dota pawehle, uz weetas pahrtraukt diplomatisko sakaru ar Bulgaru waldibu.

Brasilija. Pehz sinam no Rio-de-Schaneiras, Brasilijà nemeeri sahkot mitetees un kahrtiba nodibinatees.

Telegramas.

Peterburgà, 4. dez. Awises sino, ka Baku apgabalu petrolejas weikalneeki nodibinajuschi sabeedribu ar noluhku, kopigi iswest petroleju.

Peterburgà, 5. dez. Awise „Swet" raksta, ka schim brihscham Peterburgà esot miltu, putraimu, labibas un linsehklu tikai kahdi 494,750 tschetw., pret 1,672,360 tschetw. pehrnajà gadà. — Truhkumzeeteju loterijas biletes nahkschot pahrdoschanà nahkoschas nedelas pirmàs deenàs. — Kà awises sino, balles truhkumzeetejeem par labu sche naw atkauts isrihkot, bet gan konzertus.

Parisè, 16. (4.) dez. Awise „Journ. de Dèbats" prasa, lai Franzija sahkot sarunas ar Kreewiju par tirdsneezibas nolihguma slehgschanu.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernst Plates.
Atbildoschais redaktors: Dr. phil. Arnold Plates.

Дозволено цензурою. — Рига, 5 декабря 1891 г.

Sludinajumi.

Nahwes sina.

Radeem, draugeem un pasihstameem ta behdu wehsts, ka mans mihlais wihrs, muhsu tehws un weztehws

Krischjahns Siewarts

zetortdeeen, 28. nowembrì sch. g., uz muhschigu dusu aisgahjis.

Paglabaschana notika 2. dezembrì.

Dsili nosskumuschee pakalpalizeji.

Sirsnigas ardeewas

radeem, draugeem, pasihstamam, labu- un launwehletajeem, kara deenestà eestahdamees un uz Sambrowu aizsekodami, issauz

P. Meyers, K. Kirsis, O. Kagains, Aug. Uppetneeks, Gust. Wihksninsch.

Sirsnigas ardeewas

radeem, draugeem, draudsenem, pasihstameem un pasihstamam, kà ari labu- un launwehleem, kara deenestà eestahdamees un uz Sambrowu aizsekodams, issaka **Muhrneeku Kahrlis.**

Sirsnigas ardeewas

radeem, draugeem un pasihstameem, kara deenestà eestahdamees un uz „Gaskinu" aizsekodams, issauz

Medni Kahrlis, Skr.

Kartuscha muischà, Nitaures draudsê, tiks ik gadus peektdeenà preeksch 24. dezembra

lopu- un krahmju-tirgus

noturets. Schinì gadà tirgus deena eekrit **20. dezembrì.** 1

Adwokats Stroinowskis

ziwil- un kriminal-leetàs ir runajams no pulkst. 8—10 rihtà un no pulkst. 5—7 wakarà

Wehwer-eelà Nr. 6.

Mahzeklis war peeteiktees pee mahlderu sabeedribas peederiga meistara **Sawitzky**, Dsirnawu eelà Nr. 2, Rigà.

Laulibas gredseni, 4

selta, 56. prowes, no 250 kap. gab. sahkot, **sudraba**, 84. prowes, no 30 kap. gab. sahkot. Paschu isgatawoti. **J. Lugawin**, Rigà, Kalku eelà Nr. 1.

Kabatas pulksteni

sahkot no **5 rbl.** gab. un dahrgki,

seenas pulksteni

sahkot no **150 kap.** gab. un dahrgaki,

labi noreguleti un sem galwoschanas dabujami pee

J. Lugawina,

Nr. 1, Kalku eelà Nr. 1,

3 **Rigà.**

Manà grahmatu- un bilschu-drukatawà, burtu-leetuwê un Latweeschu grahmatu pahrdotawà Rigà, pee Petera basnizas, ir dabujamas schahdas grahmatas:

Marija pasemiga un droscha

no H. Liewenthal. Otra druka.

Maksà 25 kap.

Masu behrnu luhgschanas

ar 19 bildem puschkotas.

Maksà 10 kap.

Maria jeb Noa,

Amakosu wirsneeka meita. Stahsts no Afrikas. Pahrtulkots no A. Mikelson.

Maksà 10 kap.

Mahlo pilsehtas konterbantneeks.

Saraksts no W. Schröder. Latw. no E. D.

Maksà 25 kap.

Marija.

Juhdu jumprawas atgreeschanas pee kristigas tizibas. No A. Schkerberg.

Maksà 10 kap.

Meita.

Bilde iſ senakàs wehrgu tsihwes Seemel-Amerikà. Latwiski no J. Schwanberg II.

Maksà 5 kap.

Mehma mihlestiba.

Museüsa pasaka.

Wakſà 10 kap.

Mihlestibas spehks.

Singe no brunneeku laikeem.

Maksà 3 kap.

Mihlestibas alga.

Stahsts latw. no J. Drawina.

Maksà 15 kap.

Mumu.

Pehz Iwana Turgenjewa no mahz. Ludwig Heerwagen.

Maksà 10 kap.

Ernsts Plates.

Rigas Latw. Amatn. Pal. beedr.

Krahschanas un Aisdoschanas kases bilanze

beidsamajà nowembra d. 1891. g.

(2285 beedri. — Droschibas kapitals **110,342** rbl. **44** kap. — Elisabetes eelà Nr. 16.)

Aktiwà:	Rbl.	K.	Pasiwà:	Rbl.	K.
Kihlu aisdewu rehkins . . .	600,728	18	Pamata kapitala rehkins . . .	10,000	—
Aisdewumu rehkins pret galwn.	111,969	60	Reserwas kapitala rehkins . .	22,314	31
Pamata kapitals walsts bankà	10,100	—	Dalibnaudas rehkins	78,028	13
Kases rehkins (skaidrà naudà)	5,991	57	Noguldinajumu rehkins . . .	573,806	—
Inwentara rehkins	3,327	22	Tekoschs noguldijumu rehkins .	7,712	06
II. sawstarpejà kredit bankà uz			Krahschanas noguldijumu rehkins	19,454	72
tekoscha rehkina.	8,560	—	Auglu-auglu noguldijumu rehkins	3,983	47
Daschadu isdewumu rehkins .	11,622	01	Daschadu eenehmumu rehkins .	93,134	42
Wehrtspapiru rehkins . . .	2,000	—	Prozentu rehkins	41,096	84
Algu rehkins	4,019	50	Diwidenda rehkins	1,364	28
Sihku isdewumu rehkins . .	3,555	03	Pahrejoschs rehkins	784	05
Tekoschs aisdewumu rehkins .	803	45	Rakstischanas rehkins	1,786	55
Imobiliju rehkins	90,515	87			
Imobiliju ihru rehkins . . .	272	40			
Rbl.	853,464	83	Rbl.	853,464	83

Kase maksà par noguldijumeem 5½% par gadu; par aisdewumeem nem 8% par gadu; pret droscheem wehrtspapireem un obligazijam 2% masak.

Kases darba laiks ir katru deenu no pulkst. 10 lihdſ 2 pehz pusd., isnemot nedelas swehtdeenas, basnizas un walsts-swehtkus. Aisdewumu peeprasijumi, kuri lihdſ pulkst. ½12 preeksch pusd. pee darba wedeja peeteikti, teek tai paschà deenà ispilditi.

Wisi nogaldijumi un eemaksajumi schai kasê ir atswabinati no krona prozenta nodokleem.

Rigà, 1. dezembra d. 1891. g.

Direkzija. — Rewisijas komisija.

Kà pagahjuschòs gadòs, tà ari schajà gadà greeschu publikas wehribu uz no manì isgatawoteem **krahschneem kartoneem** ar

100 lokſnem pastpapira (linjetas un nelinjetas) un 100 kuwerteem

ar **wahrda burteem glihtà drukà** Kreewu un Wahzu burteem, par

1 rubli,

isnàks schinì gadà **pawisam jaunà ispuschkojumà**, kas kà **seemas-swehtku dahwanas** weenmèr atrada leelu peekritumu; lihdſ ar to peedahwaju ari smalku

papeterìju,

kas satura

50 lokſnes it smalka dahmu pastpapira un 50 kuwertus

ar **baltu wahrda burtu druku**, par

1 rubli

un pasihstamàs

Mille fleurs garnituras

jaunà smalkà ispuschkojumà, saturoschas **50 wehstulu lokſnes** un **50 kuwertus** (smalkakàs sortes), **1 tintes dsehschamo** un **noplehschamus peesihmeschanas papirus** par **1 rbl. 25 kap.**, ar weenu **dsehschamu grahmatu** klaht **1 rbl. 35 kap.**,

kà ari

ispuschkoschanas kassetes

ar **wisſmalkakeem, balteem** un **krahsaineem wehstulu papireem** un **jaunakàm monogramam, krahsu, selta** un **sudraba druku**, par daschadàm zenàm, un luhdsu laikà laipni apskatiet.

August Lyra,

rakstamu un sihmejamu leetu pahrdotawa — **leelumà** un **masumà** — **konto-grahmatu** un **kuwertu fabrika.** 1

Pirmà leelà Kreewijas rihsu-sterkeku fabrika.

Fabrikas sihme.

Москва 1882. Симферополь 1888. Харьковъ 1887. Одесса 1884.

Selta un sudraba medaļas.

Sterkeku fabrikazijas sabeedriba

J. Willms un beedr.,

Halbstadtê, Taurijas gubernà, Kreewijà.

Eedroschinamees zeen. publiku darit usmanigu uz muhsu **rihsu-sterkeli**, kas pagatawota iſ wislabakajeem Persijas rihseem. Muhsu **rihsu-sterkele** labuma sinà naw sliktaka par wislabakeem ahrsemju fabrikateem, turpretim lehtaka, un tadèl mums eespehjams, ar katru eekschsemes kà ari ahrsemes fabrikatu sazenstees. Muhsu **rihsu-sterkele** ir tihra no saehdoschàm weelam un ziteem peemaisijumeem. Muhsu **rihsu-sterkele** ir uz wisàm isstahdem Kreewijà ar augstakàm medaļam tikuse apbalwota.

Muhsu **rihsu-sterkeku noliktawa leelumà** preeksch **Widsemes** un **Kursemes** atrodas pee

Th. Angelbeck un beedr., Rigà,

kolonial-pretschu pahrdotawa,

Schahlu eelà Nr. 4 (senak Nr. 2) un Melngalwju eelà Nr. 3.

Sterkeku fabrikazijas sabeedriba
J. Willms un beedr.

Pirmà Kreewijas ugunsnpdroschinaschanas beedriba,

dibinata **1827** Peterburgà.

Pilnigi eemaksats pamat kapitals **4,000,000 rbl.**
Reserwes kapitali . . . . . **3,000,000 rbl.**

General-agents: R. John Hafferbergs,

Rigà Kungu eelà Nr. 22.

Lehti! Labi! Sem galwoschanas!

W. Weissagera

selta, sudraba un pulksteku magasina,

Nr. 10, Kalku eelà, Duwes namà Nr. 10,

peedahwaju augsti zeenitai publikai **selta un sudraba kungu un dahmu pulksteņus**, sem wairakgadejas galwoschanas no labakàm fabrikam par sekoschàm zenam. **Selta kungu pulksteņus** ar dubult-kapseleem par **38, 40** un **60 rbl.** gab. un dahrgaki, **selta dahmu pulksteņus**, dubult-kapseleem par **25, 28, 32** un **35 rbl.** gab. un dahrgaki, **sudraba kungu enkura pulksteņus**, 15 akmineem par **12, 13, 14** un **15 rbl.** gab. un dahrgaki, kà ari **nikela** un **tehranda pulksteņus** leelà iswehlê pa nedsirdeti lehtàm zenam. **Leela selta un sudraba kehschu, aprotschu, broschu un gredseņu iswehle. Selta un sudraba laulibu gredseni** ir ar weenu gatawi dabujami. **Parises kehdes** un **breloki** no labakàm fabrikam. **Sudraba aprozes** leelà iswehlê no **2 rbl.** sahkot.

Печатать разрѣшается. Рига, 6 декабря 1891 г. Римскій Полицимейстеръ Власовскій. — Drukats un dabujams pee bilschu- un grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja Ernst Plates, Rigà, pee Petera basnizas.